M168

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LRA

20 Pfg.

MINTIS

Nr. 49 Memmingen Treciadienis, 1946 m. balandzio men. 17 d. I metai

THOUGHT, Lithuanian daily news.

Permited by UNRRA Team 155.

Eina kasdien, isskyrus sventadienius.

Redaguoja-redakcine kolegija, atsak. redaktorius J. Vasaitis.

Memmingenas, Airport, Baltic Camp.

Prenumeratos kaina-menesiui 5 RM.

Visuomeniniai saitai

Apsipratę su tam tikromis sąlygomis, nevertiname arba bent nekreipiame dėmesio ir į pačius būtiniausius dalykus. Sakysime, dažnas ir amžių nugyvena, nesirūpindamas, kad be viso (deguonies) uždustų po keliolikos minučių, o dėl didesnės, bet ne visiškos, jo stokos organizmas turėtų pakelti eilę nemalonių padarinių. Tas dalykas sąmoningai teprisimenamas tik susidūrus arba praktikoje pačiam arba su ryškiais pavyzdžiais. O šiaip jau ir nesikvaršinama tuo galvos, kol plaučiai laisvai dumpliuoja ir teikia gerą savijautą. Rodos, kad taip ir reikia.

Visiška analogija yra su visuomeniniais santykiais bet kurioje tautoje. Imkime save pačius. Kol gyvenome savo tautinėje bendruomenėje, savos valstybės apsaugoje, nejautėme, kokių patogumų turėjome iš to. Dirbome ūkiuose, įmonėse, tarnavome įstaigose, vertėmės verslais, kartkartėmis pasiginčydami, apsibardami dėl nesklandumų bei didesnių, ar mažesnių trūkumų. Tačiau tolydžio nejautėme, kaip mes esame neatskiriamai susiję bendruomenėje ir vieni nuo kitų priklausomi. Pasitaiką vieno kitu neišsitekimo veiksmai buvo laikomi susikirtusiųjų šalių privačiu reikalu. Ko tiesiogiai nelietė galiojančių sugyvenimo dėsnių kuris peržengimas, jame nematyta apčiuopiamos žalos kitiems visuomenės vienetams, tuo pat visuomenei.

Kas kita atsidūrus ištremtyje. Dabar itin jautriai gauname patirti visuomeninės sąveiklos reikšmę. Jei ji kadaise buvo įprastinis dalykas, kaip mūsų kvėpuojamasis oras, tai šiandien tik įvertiname, kokios būtinybės mums jos besama.

Regis, kiekvienas be ilgų aiškinimų gali įsivaizduoti, kaip jis turėtų jaustis atskirtas iš tremtinių bendruomenės. Žūti gal ir nežūtų, bet susidurtų su nepalyginti didesnėmis sunkenybėmis, nekaip tos, su kuriomis tenka dorotis bendruomeniškai.

(tęsinys kitoje pusėje)

JAV paneigia gandus

Frankfurtas. Vienas Maskvos laikraštis paskelbė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės yra nupirkusios Islandijoje didesnius žemės plotus, kuriuose numato įrengti ypatingas karines bazes. Jungtinių Amerikos Valstybių užsienių reikalų ministerija šiuos gandus paneigė.

Vokiečiai prašo mokyti juos demokratijos

14 amerikiečių žurnalistų drauge su vokiečių žurnalistais ir vyriausybės nariais susirinko bendrai spaudos konferencijai. Bavarijos ministeris pirmininkas Hoegner savo kalboje išreiškė norą, kad okupacinė kariuomenė liktų mažiausia dar sekančius penkis metus, nes be jos jauna demokratija nacionalsocialistinei reakcijai negalėtų atsispirti.

Turkija gins savo teritoriją

Turkijos užsienio reikalų ministeris Saradžioglu patvirtino Turkijos nusistatymą ir toliau laikytis Montreaux konvencijos dėl Dardanelių. Tačiau jokia valstybė neprivalo pamiršti, jog Dardanelai yra dalis Turkijos teritorijos ir Turkija savo žemių nei pėdos neperleis nei draugams, nei priešams.

Žymus veikėjas išstojo iš SPD centro komiteto

Žymus Vokietijos SPD veikėjas, buvęs reichstago narys, Loebe išstojo iš centrinės Berlyno partijos komiteto, protestuodamas prieš jo nutarimą susijungti su komunistais. Jis ir toliau darbuosis, bet tik anglų, amerikiečių ir prancūzų sektorių nepriklausomoje socialdemokratų partijoje.

Okupacinė kariuomenė Austrijoje

Paryžius. Prancūzų okupacinės kariuomenės dydis šiuo metu Austrijoje siekia 7.000 vyrų. Amerikiečiai ir anglai Amerikoje laiko po 40.000 vyrų.

Rinkimai Japonijoje

Tokio. Pranešama, kad negalutinais daviniais. Japonijoje balsavo 65% turėjusių teisę balsuoti. Balsavusių nuošimtis šiuose rinkimuose yra didesnis, negu jis buvo ankstyvesniuose. Iš 11 partijų, dalyvavusių šiuose rinkimuose, daugiausia balsų gavo karališkoji partija, socialdemokratai, liberalai ir pažangiųjų partija. Komunistai ir bendrai ryškiai kairiosios partijos gavo labai nežymią balsų dalį. Manoma, kad parlamente liberalai turės 135 vietas, pažangieji — 95, bepartyviai — 89, socialistai — 87, bendradarbiavimo partija — 16 ir komunistai — 5 atstovus. Likusios partijos pasidalina 36 vietas. Parlamentan įeis ir pirmoji moteris Sotoko Fogano, konservatyvių dešniųjų partijos kandidatė. Jos vyras yra buvęs senojo parlamento narys ir todėl šį sykį kandidatuoti negalėjo.

Iš rinkimų rezultatų aiškėja, kad rinkikai pasisakė už išlaikymą senosios monarchistinės sistemos. Manoma, kad dabartinis ministeris pirmininkas atsistatydins ir vyriausybę sudaryti bus pavesta karaliaus šalininkų partijos koalicijai, kuri gavo atstovų daugumą parlamente.

Išrinktieji komunistų atstovai pareikalavo šiuos rinkimus anuliuoti, nes apie vienas milijonas rinkikų nebuvo įrašyti į rinkimų sąrašus. Vidaus reikalų ministerija įsakė šiuos davinius patikrinti.

Ir vel atidejo Persijos klausima . . .

JTO Saugumo Taryba po 1,5 val. karštų debatų nutarė Persijos klausimo svarstymą atidėti iki bus gauta žinovų komisijos nuomonė dėl JTO generalinio sekretoriaus rašto, kuriame sakoma, jog Saugumo Taryba negali neišspręstą klausimą išimti iš dienotvarkės. Ji šį klausimą privalo kuriuo nors būdu išspręsti, nes išėmimas iš dienotvarkės negali būti laikomas išsprendimu.

Kalbėdamas Persijos klausimu JAV atstovas Stetinius siūlė neimti dėmesin persų atsisakymo nuo skundo prieš sovietus, nes tas atsisakymas yra padarytas sovietų kariuomenei dar tebėsant Persijoje. Panašios nuomonės laikosi ir kiti atstovai. Tik Gromyko protestavo prieš tokią pažiūrą.

Vokiečių maitinimas

Berlynas. Laikraštis "Manchester Guardian", kalbėdamas apie maitinimo padėtį Vokietijoje, nurodė, kad nuo 88 maitinimo perijodo amerikiečių okupacinėje zonoje, nekurių maisto produktų normos bus vėl padidintos. Taip pat pirmą kartą gaus cukraus ir suaugusieji. Numatoma, kad normos bus taip padidintos: riebalų: jaunuoliams iki 600 gr (buvo 400), žindančioms ir būsimoms motinoms 600 gr (buvo 400), sunkiai dirbantiems 1.200 gr (buvo 600), sūrio iki 250 gr (buvo 200), cukraus: kūdykiai 400 gr (250), vaikai 250 gr (buvo 125). Nugriebto pieno vaikai gaus 8 ltr. (buvo 6).

SOVIETŲ SĄJUNGA KRITIKUOJA UNRRĄ

Londonas. Specialaus komiteto pabėgėlių reikalams posėdyje Londone, Baltgudijos atstovas Šmoliovas ir Sovietų Sąjungos atstovas generolas Radovas smarkiai užsipuolė UNRRA-os vadovybę, kuri remianti ir tokius asmenis, kurie negalį būti laikomi pabėgėliais. Atsakydamas į šį užmetimą, anglų atstovas Reudelis nurodė į tuos nesklandumus, kurie pasireiškia sudarant sutartis tarp tų kraštų, iš kurių yra kilę pabėgėliai ir tų kraštų, kuriuose jie dabar randasi.

Pakelkime meno lygį

Praėjo mėnesiai, o mes vis dar gyvename stovyklinį gyvenimą. Kokia bus ateitis — nežinome. Nežiūrėdami į tai, visada turime kultūrinti tą mūsų gyvenimą, ir ypač meno gyvenimą.

Ligšiolinė mūsų stovyklų meninė veikla yra pakrikusi, priklausanti nuo sąlygų ir atskiro iniciatoriaus sumanumo. Toji veikla pasireiškia įvairiomis formomis. Vienur meninio gyvenimo perdaug, kitur permaža. Bet blogiausia, kad iki šiol tuo niekas nesirūpino. Be to, kai kuriose stovyklose pasitaiko nesklandumų, kai kur pasirinkta linija nepraktiška, o programų parengimas būna abejotinos vertės. Todėl net prie esamų sąlygų šis tas gali būti keistina.

Imant dėmesin tai, kad koncertus lanko įvairių tautybių ir net kelių kontinentų žmonės, turime sutikti su tuo, kad programos privalo būti mišrios. Žinoma, privalo būti atsižvelgiama į tai, kam ruošiami koncertai: savo tautiečiams, ar kitų tautybių žmonėms. Jeigu į koncertą kviečiami svečiai, tai jis būtinai privalo būti reprezentacinis. Nereikia manyti, kad mes reprezentuosime save vien savitu menu. Savo kultūringumą parodysime ir tuo, jeigu tinkamai sugebėsime atlikti kitataučių kūrinius. Žodžiu, nepaneigdami ir neišsižadėdami savęs, turime stengtis taip paruošti programas, kad svečiai pažintų mus, bet kartu suprastų, kad ir mes juos pažįstame. Turime suprasti, kad susiduriama su įvairaus kultūrinio lygio ir skonio žiūrovais. Todėl bet koks kūrinio įvedimas į programą turi pateisinti save. Būkime realistai ir praktiški žmonės. Čia taip pat reikia suprasti, kad kartais geriau lengvo žanro kūrinį atlikti tobuliau, negu rimtą, klasikinį kūrinį sugadinti.

Pabaltiečių tarpe mes turime daug stiprių meno pajėgų. Be to, keli ansambliai vykusiai interpretuoja liaudies meną. Prie mūsų meno iškėlimo sumaniai prisideda ir kitoki meno kolektyvai, ar pavieniai menininkai, kultivuoją kitokio žanro meną. Deja, toji veikla ne visur yra suderinta, nes kai kur ji yra perdidelė, o kitur dėl pajėgų stokos jos trūksta. Atrodo, kad pasiskirsčius pajėgomis, tąją veiklą daug kur galima būtų suaktyvinti. Tuo būtų daug kas laimėta.

Daugelyje stovyklų meninė veiklą atstovauja mėgėjų rateliai, dažniausiai pasivadinę liaudies ansambliais, susidedančiais iš choro ir šokėjų grupės. Vienur tie ansambliai yra stiproki, kitur dar formavimosi stadijoje. Blogiausia, kad kai kurie tų ansamblių yra perdaug ambicingi ir, bet kuriai progai pasitaikius, visada savo pasirodymais stengiasi atstovauti mūsų menui, tuo tarpu, kai netoliese yra stiprūs menininkai, ar meno kolektyvai. Gerai, jeigu kur stengiamasi kviestis ir kitas menines pajėgas. Tuo atvėju parodomas įvairiarūšis, įvairiavarsis menas, o kartu ir mūsų tautos meno turtingumas. Bet ten, kur apsibrėžiama vien savo veikla, vengiama kviestis už save stipresnių pajėgų, daroma didelė klaida. Tokio nusistatymo gali laikytis tik ypatingai stiprūs, originalūs ir efektingi ansambliai, kurie sugeba save pateisinti. Silpni ansambliai kelia baimę, kad mes galime būti klaidingai suprasti, kad mes nepajėgiame duoti nieko geresnio. Reikia žiūrėti, kad netaptume nuobodūs ir negu perkrauti.

Savaime prašosi išvada, kad meninė veikla neįkyrėtume. Visada geriau yra nedakrauti, ir pavieniai menininkai turi būti organizuoti. Vyr. Komitetui tuo reikėtų susirūpinti. Atsižvelgiant į sunkumus ir nuotolius, geriausia būtų įsteigti 3 sritis, kurias reikėtų paskirstyti apygardomis. Tačiau meninei veiklai reguliuoti pirmoj eilėj reikėtų nustatyti vienodas gaires.

Reikėtų pradėti nuo stovyklų. Kiekvienoj stovykloj kultūrinei ir meninei veiklai tvarkyti turėtų būti sudaryti 3 asmenų komitetai kuriems privalėtų vadovauti kultūros, ar meno darbuotojai ir kurių pareiga būtų tvarkyti vietos meno veikimą, paruošti programas, tikrinti atliekamus kūrinius ir jokiu būdu neleisti atlikti silpnų dalykų, ir ypač tokių, kurie, esant mums išeivijoje ir esamose sąlygose nustoja savo aktualumo. Taip pat visose didesnėse stovyklose reikėtų apgyvendinti pagrindines menininkų pajėgas, kurios vadovautų mėgėjų rateliams ir savystoviai veiktų stovyklos ribose. Iš tikrų menininkų turėtų būti sudarytos trupės, kurios privalėtų pagal planą ir maršrutą lankyti visas stovyklas, nelaukdamos atskiro pakvietimo. Tuo būdu daugelis stovyklų pamatytų stiprius meninius kolektyvus, kurių jos dažnai dabar negali pamatyti. Tuo būdu būtų pasiekta dvigubos naudos: pirma, būtų į jungti į darbą visi menininkai ir, antra, plačiu mastu ir vykusiai būtų reprezentuojamas mūsų menas ir menininkai, o taip pat ir visa mūsų tauta.

Gyvename ypatingus laikus. Būtinai privalome pagalvoti apie ateitį. Visiems gerai žinoma, kad žmonių santykiavime menas yra labai svarbus veiksnys. Stenkimės išnaudoti turimus menininkus. Sudarykime kiek galima palankesnes sąlygas jų darbui ir gyvenimui. Tačiau ir menininkai turėtų suprasti esamas sąlygas ir ambicijos atžvilgiu būti nuolaidesni. Jeigu Vyr. Komitetas nepajegtų to klausimo sureguliuoti, tai menininkai patys turėtų susiorganizuoti.

Taip pat reikėtų pabandyti sudaryti reprezentacinį kolektyvą ir pasistengti jį pasiųsti gastrolėms į užsienį. Patiems vieniems gal ir sunku būtų tai padaryti. Tačiau UNRRA'i, amerikiečių karinei valdžiai, ar Amerikos lietuviams tarpininkaujant, manau, tai pasisektų.

Jurgis Dumbrys.

Lietuvių pamaldos didžiąją velykų savaitę

Airporto stovyklos koplyčioje: Balandžio 18—20 d. d. D. Ketvirtadienį — D. Šeštadienį 9 val. pamaldų pradžia.

Balandžio 17—20 d. d. Trečiadienį — D. Šeštadienį 20 val. pamokslas ir rožančius.

Pabaigus kalbėti rožančių, bus klausoma išpažinties.

Balandžio 21 d. — Velykų pirmą dieną — 9 val. pamaldų pradžia.

Visos pamaldos prasidės punktualiai.

Memmingeno mieste Šv. Jono bažnyčioje: Balandžio 18—20 d. d. D. Ketvirtadienį — D. Šeštadienį 16 val. pamokslas ir kryžiaus keliai.

Pabaigus vaikščioti kryžiaus kelius, bus klausoma išpažinties.

Balandžio 21 d. — Velykų pirmą dieną — 11 val. 30 min. pamaldų pradžia.

Kristus laukia mūsų proto, valios ir širdies.

Rūpintojėliai.

Visuomeniniai saitai

(tęsinys iš pirmo puslapio)

Mūsų likimas vis tebėra pakibęs ore. Kokį sprendimą neša mums rytojus, neaišku. Prieš akis tebestovi dvi galimybės — grįžti tėvynėn arba likti svetur. Niekas negali garantuoti, kad paskutinioji nebūtų didesnė už pirmąją. O pastaruoju atvėju mes būtume ir vėtomi, ir ant svarstyklių dedami. Ir tebūnie mums palanki Fortūna, kad nebūtume rasti per lengvi. O tam ženklų yra. Sąjungininkų okupacinė valdžia ir vokiečių savivaldos organai kartkartėmis nusiskundžia, kad juodojoje prekyboje dalyvauja kitataučiai trukdo stabilizuoti Vokietijos ūkį. Iš tų akmenėlių ne vienas krinta ir į mūsų, lietuvių, daržėlį.

Daugumas čia niekuo nedėtas. Tų "vaizbūnų", palyginti, saujelė. Bet dėmė krinta visai bendruomenei. Ir ji gali turėti itin blogų padarinių, jei mums tektų likti svetur, jei reikėtų keltis kur įsikurti. Iškrypėlių, žinoma, neperkalbėsi žodžiais. Juos drausminti turi pati padorioji visuomenė, iš savo pusės nepalaikydama "vaizbūnų" akcijos, o tremtinių stovyklų vadovybės — taikydamos jiems įtikinamas sankcijas. Žygių griebti reikia, kol nevėlu, kad kurią dieną netektų graudžiai apgailestauti savo lengvapėdiško atlaidumo destruktyviam elementui. Gero vardo netekti lengva, bet sunku rehabilituotis! Jei tremtinių bendruomenė pakęs tas anormalijas, tai sunku bus nusiplauti pasaulio akyse purvus, kuriuos ant mūsų kai kas drabsto. Padoriųjų tremtinių reikalas yra neduoti priešams degtuko, kad iš jo nepriskaldytų vežimo.

Lietuvių tautinės dailės mylėtojai!

Niekur ir niekad išeivijoje mes lietuviai dar nesam pasirodę su savo gražia ir vertinga tautodaile. Pasitarus su vienu kitu jos mėgėju, kilo mintis, jog yra labai reikalinga ir būtina populiarinti mūsų tautodailės dirbinius savųjų ir svetimtaučių tarpe, kaip kad jau yra vykusiai populiarinama daina bei tautiniai šokiai. Tai galima atsiekti ruošiant darbų parodas bei platinant dirbinius. O kad išvystyti didesnę gamybą ir vertingesnį dirbinių plačiau paskleisti, yra reikalingi lietuvių tautodailės specialistams bei mokovams organizuotis į vienetą. Beto, dirbantiesiems tai užtikrintų tiek šiuo metu, tiek ateity rimtą pragyvenimo šaltinį.

Imamės iniciatyvos sužinoti, ar yra tam sumanymui pritariančių ir suinteresuotų asmenų. Todėl kviečiame norinčius dailės srityje dirbti specialistus bei mokovus, k. t. siuvinėtojas, audėjas, mezgėjas, medžio drožėjus, medžio skulptorius, raižytojus, dažytojus, stalius-stilizatorius, metalo plastikos bei graviūros darbuotojus pareikšti savo mintis, planus ir sumanymus, raštu (registr. laiškais) šiuo adresu:

Kotryna Česniene, *(13 b)* Kempten, Rottachstrasse 15, Lithuanian Camp.

Tarp kitko laiškuose pageidautina pasisakyti: kokiais pagrindais organizuotinas kalbamasis vienetas; ar reikalinga kviesti suvažiavimą tam reikalui aptarti bei gairėm nustatyti ir kuri vieta suvažiavimui geriausiai tiktų: kurioje kolonijoje UNRRA'os vadovybė butų palanki šiam žygiui; pažymėti, kokioje darbo šakoje suinteresuotasis gali dirbti (pav. medžio drožėjas, audėja ir pan.).

Pranešimų terminas — galimai skubiau bet nevėliau 1946 m. gegužės mėn. 1-os d.

INICIATORIŲ GRUPE KEMPTENE.